

Asia: VN/27266/2024

Lausuntopyyntö pankkipalvelulainsäädännön arviointia koskevasta työryhmämietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne yrityksen ja yhteisön perusmaksutiliä koskevista ehdotuksista

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan lausuntoon ja pitää erittäin tärkeänä ja pitkään odotettuna uudistuksena sitä, että oikeus perusmaksutiliin laajennetaan koskemaan mikro- ja pienyrityksiä, elinkeinonharjoittajia, yhdistyksiä, säätiöitä ja yhteisuuksia.

Paikallisella järjestökentällä pankkitilin avaamiseen ja säilyttämiseen liittyvät ongelmat ovat olleet merkittävä ja laajasti tunnistettu este toiminnalle. Ilman pankkitiliä yhdistys ei voi hoitaa lakisääteisiä velvoitteitaan, vastaanottaa avustuksia, kerätä jäsenmaksuja tai toimia luotettavana yhteistyökumppanina. Ongelmat ovat korostuneet erityisesti pienissä ja vapaaehtoisvoimin toimivissa yhdistyksissä sekä yhdistyksissä, joilla on vähän taloudellista toimintaa ja tapahtumia. Tilin ominaisuuksien ja hinnoittelun on oltava sellaisia, että myös vähän käytetty tili on tosiasiallisesti yhdistyksen saavutettavissa.

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan lausuntoon, jossa korostetaan, että perusmaksutilin tosiasiallinen saavutettavuus edellyttää myös kohtuullista hinnoittelua. Monille paikallisyhdistyksille pankkimaksut ovat suhteellisesti suuri menoerä: pienissä yhdistyksissä vuosittaiset tulot voivat olla hyvin vähäisiä, ja jo perusmaksut sekä yksittäiset palvelumaksut voivat syödä olennaisen osan toiminnan rahoituksesta. Verohallinnon kevennetyn tilinpidon raja (tulojen ja avustusten yhteensä enintään 30 000 €/vuosi) kuvaa sitä, kuinka pienimuotoista talous monessa yhdistyksessä on.

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan esitykseen, että sääntelyssä ja sen perusteluissa:

- täsmennetään "kohtuullisen hinnoittelun" sisältöä myös oikeushenkilöiden (mm. yleishyödylliset yhdistykset) perusmaksutilissä, jotta palvelu ei jää muodolliseksi oikeudeksi, vaan on aidosti käytettävissä;

- edellytetään pankeilta matalan käytön palvelukokonaisuus (esim. “vähän käytetty yhdistystili”), jossa kiinteät kuukausimaksut ja tapahtumamaksut ovat sellaisia, etteivät ne kuormita pienimpien yhdistysten taloutta;
- varmistetaan, että peruspalvelut ovat saatavissa ilman tarpeetonta lisämyyntiä ja “pakettipakkoa”, ja että hinnasto on läpinäkyvä sekä vertailtavissa.

2. Huomionne asiakaspalvelua koskevista ehdotuksista

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan näkemykseen, että asiakaspalvelun tavoitettavuutta koskevaa sääntelyä erittäin tarpeellisenä. Tarvetta perinteiselle asiakaspalvelulle on yhdenvertaisuuden varmistamiseksi. Asiakaspalvelun tavoitettavuus on erityisen tärkeää alueilla, joilla pankkikonttorit ovat harventuneet tai poistuneet kokonaan. Korostamme, että pelkkä digitaalisten palvelukanavien olemassaolo ei turvaa peruspankkipalveluiden tosiasiallista saatavuutta kaikille toimijoille. Asiakaspalvelu on olennainen osa peruspankkipalvelun laatua ja saavutettavuutta.

3. Huomionne muista esityksen yhteydessä arvioiduista aiheista (esim. yhdenvertaisuus, raportointi, jatkoselvitettävät aihekokonaisuudet)

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan näkemykseen, että on tärkeää, että mietinnössä korostetaan peruspankkipalveluiden yhdenvertaista ja syrjimätöntä saatavuutta. Yhdistystoimijat ja vapaaehtoiset eivät ole yhtenäinen ryhmä, ja esimerkiksi ikä, kielitaito, toimintakyky tai digiosaaminen vaikuttavat merkittävästi kykyyn asioida pankkipalveluissa. Kaikille samanlaiset käytännöt voivat johtaa tosiasialliseen ja välilliseen syrjintään. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyen korostamme, että riskiperusteisuuden toteutuminen käytännössä on kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta keskeistä. Finanssivalvonta on nostanut esiin havaintoja, jotka viittaavat de-risking-ilmioon myös oikeushenkilöasiakkaissa (asiakkuuksien rajoittaminen tai päättäminen ilman riittävää tapauskohtaista arviota). Riittämättömät tai kohtuuttomasti rajoitetut pankkipalvelut voivat lisätä käteisen ja epävirallisten maksukanavien käyttöä, mikä on ristiriidassa sääntelyn tavoitteiden kanssa.

4. Halutessanne voitte jättää tähän muita huomioita

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry yhtyy Maakuntien verkostojärjestöjen neuvottelukunnan näkemykseen, alueellisesta ja paikallisesta järjestötoiminnasta, josta suuri osa toimii vapaaehtoisvoimin, pienillä taloudellisilla resursseilla ja hajautuneesti eri puolilla maata. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna pidämme mietinnön ehdotuksia tärkeinä kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten vahvistamiseksi. Korostamme kuitenkin, että ehdotusten vaikuttavuus riippuu niiden käytännön toimeenpanosta. Erityisesti kohtuullinen hinnoittelu, asiakaspalvelun todellinen saavutettavuus ja rahanpesusääntelyn oikeasuhtainen soveltaminen ovat ratkaisevia tekijöitä alueellisen ja paikallisen järjestökentän näkökulmasta.

Pankkipalvelut ovat välttämättömyyspalvelu, jonka saatavuus ja käytettävyys vaikuttavat suoraan yhdistysten, säätiöiden ja muiden yleishyödyllisten toimijoiden toimintaedellytyksiin eri puolilla Suomea.

Heinonen Sanna
Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry